

Η φυσική προδιάθεση των όντων προς αναζήτηση του Θεού Πατέρα (Δημήτρης Ιωάννου)

/ [Πεμπουσσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/2cT8ZQ0>]

Ο Ομολογητής επιπλέον πιστεύει ότι η βαθύτερη «στάση» του ανθρώπου είναι πάντα «ζητητική». Αντίθετα από την επικρατούσα γνώμη, και τις αντιλήψεις της αναλυτικής φιλοσοφίας, που, όπως νομίζουν, ο άνθρωπος είναι ένα πεδίο (σταθερών) αναγκών και ικανοποιήσεων, το οποίο διαρκώς ανακυκλώνεται ταυτόσημο, και ο καθ' ημέραν βίος δεν συνίσταται παρά σε μια επανάληψη αυτών (οι αναλυτικοί φιλόσοφοι στο πεδίο των αναγκών εντάσσουν και μερικές «συναισθηματικές» και «νοητικές», π.χ. να μιλάς με τους φίλους σου, να μαθαίνεις τα νέα τους, να απορροφάς πληροφορίες, να έχεις κάποιον κύκλο ανθρώπων κλπ, ων ουκ έστιν, είναι αλήθεια, αριθμός), ο Ομολογητής αποστρέφεται εντελώς αυτού του είδους την κυκλικότητα και σκέπτεται με έναν τρόπο, που στις μέρες μας θα τον λέγαμε, τηρουμένων των αναλογιών, «λακανικό». Ο άνθρωπος δηλαδή από νωρίς αντιλαμβάνεται τι είναι οι «Μεγάλοι Άλλοι», στρέφεται με μια ισχυρότατη φορά προς αυτούς, και όλη η μετέπειτα ζωή του είναι μια τέτοια φορά, να φτάσει

ό,τι αυτοί

Από

καθαρά θεολογική άποψη, και για να θυμηθούμε όσα ήδη είπαμε, ο άνθρωπος είναι «κοσμικό» ον. Ανήκει «φύσει» στον κόσμο, είναι στραμμένος προς αυτόν, αν θέλει να υπάρχει, και όχι να καταντήσει αυτιστική αυτοαναφορά. Αναγκάζεται λοιπόν, ευθύς μόλις γεννιέται, να στραφεί προς τα έξω, να γίνει «φορά» – και πρωτίστως «φορά» προς τον Άλλον. Ψυχοδυναμικά, είναι η σχέση μας με τους άλλους, που δημιουργεί κάθε πόθο και επιθυμία μας. Ακόμη και αυτά που είπαμε πριν, δηλαδή την επιθυμία ενός επιστήμονα να αφοσιωθεί στην επιστήμη του, πρέπει να την συμπεριλάβουμε σ' αυτό το ψυχοδυναμικό στοιχείο. Δηλαδή, η ίδια η επιστήμη δεν είναι παρά μια ανθρώπινη δραστηριότητα, έχουν προηγηθεί συγκεκριμένοι επιστήμονες, που έχουν δώσει το υψηλό παράδειγμά τους και είναι πρότυπα («οι Μεγάλοι Άλλοι»), η πνευματική ζωή ενός επιστήμονα εντάσσεται μέσα στον ψυχισμό του ανθρώπινου για βαθιές πνευματικές συγκινήσεις και εμπειρίες που έχουν νόημα μόνο όταν μοιράζονται με τους άλλους (άλλωστε, κατά τον Βιτγκενστάιν δεν υπάρχει «ιδιωτική γλώσσα») κλπ. Όλα αυτά μας φέρνουν στο επίκεντρο της σκέψης του αγίου Μαξίμου: μία είναι η «φορά» του ανθρώπου, ο άνθρωπος είναι στην ουσία «φορά», τίποτε άλλο παρά «ζήτησις».

Και φυσικά, ο ίδιος θα μας έλεγε ότι ο άνθρωπος πρέπει κατ' εξοχήν να ζητά τον Θεό. Άραγε γιατί; Ο Θεός, το γράφει επανειλημμένα, είναι «η αιτία των όντων» . Τι να σημαίνει άραγε αυτός ο ισχυρισμός;

Όταν λέμε «αιτία» των όντων, εννοούμε βέβαια ότι ο Θεός δημιούργησε τα όντα,

και άρα αυτά είναι κατώτερα από τον Δημιουργό τους. Εννοούμε ωστόσο και κάτι πολύ περισσότερο: ότι ο Θεός είναι η «δημιουργική αρχή» των όντων, ότι τα όντα μοιάζουν με έναν πίνακα που δεν μπορεί να γίνει κατανοητός παρά ακριβώς ως πινάκας ενός καλλιτέχνη. Ένας πίνακας δεν είναι απλά χρώμα και μουσαμάς, αλλά «καλλιτέχνημα». Είναι αδύνατον να μιλήσουμε για την Τζοκόντα, δίχως αναφορά στον Ντα Βίντσι. Παρομοίως ,είναι αδύνατον να μιλήσεις για τα όντα, δίχως να κάνεις αναφορά στον Θεό.

Αυτό βέβαια φαίνεται στους συγχρόνους μας πολύ μεταφυσικό, και ακόμα αντιανθρώπινο. Ωστόσο, αποτελεί την πεμπτουσία της ίδιας της ανθρώπινης ζωής- που πάνω από όλα βασίζεται στην συγγένεια. Για να μιλήσουμε φαινομενολογικά, και ψυχαναλυτικά, όλοι ξεκινάμε ως παιδιά, στα χέρια των γονιών μας ,που αντιλαμβανόμαστε ως «ανώτερους». Δεν εννοούμε εδώ ότι πράγματι το παιδί είναι κατώτερο από το γονιό του, αλλά ότι, και πάλι ψυχοδυναμικά, το παιδί έχει ανάγκη το ίδιο να πιστεύει ότι ο γονιός είναι «ανώτερός» του. Ο «όρος «μεγάλος» γι' αυτό δεν σημαίνει απλά «γεροντότερος», αλλά «ισχυρός», «αλάθητος», «ικανός να αντιμετωπίσει το κάθε τι και προπαντός τους ξένους» κλπ. Και μάλιστα, όσο πιο δυνατό αισθάνεται τον πατέρα του το παιδί , τόσο πιο ασφαλές γίνεται και το ίδιο - η δύναμη του πατέρα ακριβώς δεν το συντρίβει. Είναι μια άλλη δύναμη, αλλά, παραδόξως, εντελώς δική του. Αργότερα, καθώς ο πατέρας αποτελεί «πρότυπο» (και ο όρος «πρότυπο», όσο και αν δεν μας αρέσει, κρύβει πάντα κάτι το μυστηριώδες), το παιδί θα προσπαθήσει να τον φτάσει -αν και, για να πούμε την αλήθεια, η περιπέτεια να φτάσουμε τα πρότυπά μας είναι ατελείωτη, και υστερούμε πάντα, αλλά δημιουργικά, σε σχέση με αυτά.....

(συνεχίζεται)